

Handreiking: Werksessie 'verbinden van beleidsdomeinen'

INTRODUCTIE

De JOGG-aanpak is meer dan een preventieve aanpak overgewicht voor jeugd! Een gezonde omgeving en leefstijl is een gezamenlijke opgave voor alle beleidsdomeinen. De JOGG-aanpak is dan ook gebaseerd op een integrale samenwerking tussen domeinen.

Verankering van de JOGG doelen in het beleid

Echter vindt integrale samenwerking tussen beleidsdomeinen binnen de gemeente niet altijd vanzelfsprekend plaats. Hoe krijg je het dan toch voor elkaar dat alle relevante beleidsmedewerkers en bestuurders samenwerken aan de borging van de JOGG-aanpak en aan het creëren van een gezonde omgeving?

Om dit te bereiken wil je graag een goede samenwerking met collega's, zodat er verbindingen ontstaan tussen verschillende beleidsterreinen. Een Werksessie 'verbinden van beleidsdomeinen' kan helpen om dat doel te bereiken. Met als uiteindelijk doel: een brede integrale aanpak tussen domeinen realiseren voor de verankering van de JOGG doelen in het beleid van jouw gemeente.

Voorbeeldprogramma

De Werksessie 'verbinden van beleidsdomeinen' is een bijeenkomst (fysiek of online) waar je met het JOGG-team, collega's van andere relevante beleidsterreinen en bij voorkeur de JOGG-wethouder verbindingen legt tussen de JOGG-aanpak en andere beleidsterreinen. Met onderstaand voorbeeldprogramma geven we een voorbeeld hoe je een dergelijke sessie kunt aanpakken. Waarbij we graag willen meegeven dat dit een handreiking is die op maat gemaakt kan worden voor jouw gemeente. Integrale samenwerking tussen domeinen vergt een lange adem, met één sessie ben je er nog niet, maar zorg je wel voor een goede aftrap!

VOORBEELDPROGRAMMA WERKSESSIE 'VERBINDEN VAN BELEIDSDOMEINEN'

VOORBEREIDING

Begin ongeveer acht weken voorafgaand aan de sessie met de volgende voorbereiding:

Inhoudelijke voorbereiding

Bepaal welke inhoudelijke verbindingen tussen de JOGG-aanpak en andere beleidsdomeinen relevant zijn binnen jouw gemeente. Welke andere beleidsdomeinen heb je nodig om de doelstellingen binnen jouw JOGG-aanpak te realiseren? Werk deze eerste ideeën uit (in PowerPoint) en bewaar deze voor de sessie.

Er zijn verschillende manieren om de beleidsverbindingen binnen jouw gemeente te vinden. De meest gebruikte is om de verbindingen te bekijken vanuit de diverse beleidsterreinen. Behandel deze variant in ieder geval in de sessie.

Inspiratie opdoen? Hier vind je voorbeelden van samenwerking met diverse beleidsterreinen. <https://jongerenopgezdgewicht.nl/wiki/jogg-aanpak/politiek-bestuurlijk-draagvlak/tools-en-praktijkvoorbeelden>

Wil je de beleidsverbindingen liever op een andere manier in kaart brengen dat kan uiteraard ook. Hieronder een aantal tips voor een alternatieve aanpak. Kies wat het beste werkt voor jouw gemeente:

- **Beleidsdoelen:** In deze variant inventariseer je bij je collega's van andere domeinen welke beleidsdoelen zij nastreven. Bepaal vanuit die doelen welke haakje er bestaat voor de JOGG-aanpak en ga daar dieper op in tijdens de sessie.
- **Collegeakkoord:** Met deze aanpak gebruik je het Collegeakkoord als basis. De integrale doelen die daarin staan genoemd vormen het uitgangspunt voor de sessie, waarin je verkent wie vanuit welk domein aan het doel bijdraagt en hoe je integraal kunt samenwerken.
- **JOGG-omgevingen:** In deze variant neem je de verschillende 'leefomgevingen' als uitgangspunt om intergrale samenwerking te formuleren: gezonde schoolomgeving, sport, gezonde werkvloer, vrije tijd. Kijk voor meer suggesties op: <https://jongerenopgezdgewicht.nl/wiki/gezonde-omgeving>. In de sessie bespreek je welke beleidsdomeinen iets kunnen toevoegen aan welke (gezonde) omgevingen.
- **Wijk- of buurtaanpak:** Het kan ook goed zijn dat jouw gemeente al werkt aan een (integrale) wijk- of buurtaanpak, en/of dat jouw JOGG-aanpak zo wordt ingezet. Je kunt ook specifieke wijken/buurtten als uitgangspunt nemen.
- **Doelgroepen:** Je kunt ook specifiek inzetten op doelgroepen binnen jouw gemeente.

Deelnemers

Als je weet welke inhoudelijke verbindingen je wil realiseren en hoe je de verbindingen wil ophalen, kan je vervolgens bepalen welke collega's van andere beleidsdomeinen aanwezig moeten zijn bij de sessie. Bepaal ook waar deze sessie binnen jouw gemeente het beste thuishoort, binnen een bestaand integraal overleg of als aparte sessie?

Aan collega's vanuit Sport, jeugd- en gezondheidsbeleid wordt snel gedacht, maar denk ook aan bijvoorbeeld Ruimtelijke ordening, Economische zaken, Milieu of Personeelszaken. Kijk voor voorbeelden op: <https://jongerenopgezdgewicht.nl/wiki/jogg-aanpak/politiek-bestuurlijk-draagvlak/tools-en-praktijkvoorbeelden>

Tip: benader je collega's persoonlijk!

Nodig collega's waar mogelijk persoonlijk uit en/of bel na op de uitnodiging die je per mail stuurt. Met name de collega's waarvan je verwacht dat het niet vanzelfsprekend is dat ze op de uitnodiging in gaan. In het gesprek kan je het doel en programma van de sessie toelichten. Maak collega's waar nodig duidelijk dat een integrale aanpak een win-win situatie is: zij helpen niet alleen de JOGG-aanpak te implementeren in de gemeente, maar een integrale aanpak heeft ook voor hun beleidsdomein(en) voordelen. Zorg dat je een aantal mogelijkheden paraat hebt bij het nabellen.

Uitnodiging

Stuur een enthousiasmerende uitnodiging, bij voorkeur verzonden vanuit de wethouder, die in ieder geval bevat: een duidelijke omschrijving van het doel van de sessie, waarom het belangrijk is dat je collega's bij de sessie zijn (ook voor hen), korte wat informatie over de JOGG-aanpak in jouw gemeente en het programma van de sessie op hoofdlijnen.

Stel in de uitnodiging ook de vraag welke verbindingen je collega's zelf zien tussen hun beleidsdomein en de JOGG-aanpak. Het antwoord hoeft niet vooraf opgestuurd te worden, maar kan wel alvast het denken op gang brengen.

Filmpjes

Als opwarmer richting de sessie kan je een week van tevoren iedere dag een kort filmpje sturen als voorbeeld van de vele mogelijke invalshoeken van een integrale JOGG-aanpak. Denk hierbij ook aan aansprekende lokale voorbeelden. Online is ook veel te vinden, vraag je adviseur om voorbeelden of put uit de tips in de bijlage.

In de bijlagen zijn een voorbeelduitnodiging en suggesties voor filmpjes opgenomen.

VOORBEELDPROGRAMMA IN HET KORT

De tijden staan voor de tijdsduur van ieder onderdeel. Het is een modulair programma, pas het naar wens aan.

00:00-00:15 uur Opening
00:15-00:35 uur Informatie JOGG-aanpak
00:35-01:20 uur Mindmap maken
01:20-01:30 uur Pauze
01:30-01:55 uur Urgente vervolgacties bespreken
01:55-02:00 uur Afronding
Extra programmaonderdeel

VOORBEELDPROGRAMMA

00:00-00:15 uur Opening

- Welkomstwoord, bij voorkeur door de wethouder. Je kan ook een afdelingshoofd of afdelingsmanager hiervoor vragen. In ieder geval iemand die het belang van de integrale blik bij de aftrap kan benoemen.
- Kennismakingsronde: Vraag deelnemers zich voor te stellen en kort toe te lichten waarom zij het belangrijk vonden om naar de sessie te komen.
- Benoem het doel van de sessie en leg het programma uit.

Online sessie: in een online sessie is de opening hetzelfde.

00:15-00:35 uur Informatie JOGG-aanpak

- Vraag deelnemers om in steekwoorden antwoord te geven op: Wat roept JOGG bij je op? Schrijf de steekwoorden op een flip over (in een Wordcloud) of gebruik Mentimeter.
- Geef vervolgens een korte presentatie over stand van zaken JOGG-aanpak in jouw gemeente. Maak hierbij de koppeling naar de steekwoorden die deelnemers hebben genoemd. Is de volledige breedte van de JOGG-aanpak benoemd of missen er nog aspecten? Vul eventueel de Wordcloud verder aan.
- Ruim tijd in voor vragen naar aanleiding van je presentatie.

Online sessie: in een online sessie kan je de wordcloud ook maken via Mentimeter of via de whiteboard functie van Zoom, Webex of Teams.

00:35-01:20 uur Mindmap maken

- Na de opening en toelichting op de JOGG-aanpak is het tijd om de verbindingen met de verschillende aanwezige domeinen te concretiseren in een mindmap. Dat kan je als volgt aanpakken:
- Verdeel de groep in subgroepen van 3 à 4 personen op basis van de indeling die je vooraf hebt gekozen: beleidsterreinen of JOGG-omgevingen of doelen uit het Collegeakkoord etc.
- Laat de subgroepen opschrijven:
 1. Welke beleidsverbinding zij voorstellen.
 2. Voor welke doelgroep de verbinding geldt.
 3. Met welke partijen er samengewerkt kan of moet worden (intern en extern).
 4. Deel de beleidsverbinding in op basis van:
 - Quick Win
 - Korte Termijn (start uitvoering/realisatie in het komende jaar)
 - Lange termijn
- Haal als iedereen klaar is alle bedachte verbindingen per categorie op en bespreek ze.

Online sessie: maak in een online sessie break-out groepen waarin de subgroepen kunnen brainstormen, vervolgens kan je de verbindingen plenair delen via de chat-functie.

01:20-01:30 uur Pauze

- Korte rek- en strekpauze.

01:30-01:55 uur Urgente vervolgacties bespreken

- Wanneer alle mogelijke verbindingen zijn opgehaald vraag je de groep om aan te geven welke verbinding zij het belangrijkste vinden. Iedere deelnemer mag drie punten uitdelen. Je kan drie punten aan één verbinding geven of je punten verdelen.
- Bespreek de drie 'meest urgente' beleidsverbindingen op basis van de puntenverdeling. Beantwoord voor ieder van de drie meest urgente beleidsverbindingen: wat doen we morgen, waar werken we naartoe (vergezicht), en wie gaat hier concreet mee aan de slag? Noteer de vervolgacties die de groep na afloop van de sessie gaat nemen om de drie meest urgente beleidsverbindingen te realiseren.

Online sessie: in een online sessie kan je voor het stemmen op een beleidsverbinding ook de poll-vraag gebruiken.

01:55-02:00 uur Afronding

- Bedank alle deelnemers en benoem het vervolg op de sessie.

VERVOLG

Zorg dat je de energie uit de sessie vasthoudt met behulp van een e-mail kort na afloop van de sessie om deelnemers te bedanken en de opbrengst van de sessie te benoemen. Plan vervolgspraken in om de gekozen beleidsverbindingen te realiseren in samenwerking met je collega's. Hou deelnemers tussendoor op de hoogte van de vorderingen van de integrale aanpak in jouw gemeente, laat zien wat er gedaan wordt met de opbrengst van de sessie.

EXTRA PROGRAMMAONDERDEEL

Een lunchwandeling

Als je je sessie voorafgaand of aansluitend aan lunchtijd plant kan je ervoor kiezen om een korte lunchwandeling aan je programma toe te voegen. Door deelnemers zelf te laten ervaren hoe gezond hun omgeving is, kunnen ze gemakkelijker meedenken over verdere verbeteringen ervan.

Maak in kleine groepjes een korte wandeling in de buurt. Ieder groepje noteert 5 gezonden en 5 ongezonde dingen in de omgeving. De bedoeling is om breder te kijken dan alleen eten en drinken. Na afloop van de wandeling bespreek je de uitkomst met elkaar tijdens een gezonde lunch. Mogelijke vragen die je tijdens de lunch kunt stellen:

- Welke punten zijn jullie opgevallen?
- Welk punt verraste je het meest?
- Wat het moeilijker om gezonde of ongezonde punten te spotten?
- Als je terugdenkt, zou je de omgeving dan als meer gezond of ongezond beoordelen?
- Wat is in jouw ogen de belangrijkste verbetering voor het gezonder maken van deze omgeving? Wat kan je daaraan bijdragen vanuit jouw rol/beleidsterrein?

Bijlage 1: Voorbeelduitnodiging

Beste collega's,

Op (**dag datum maand begintijd-eindtijd**) organiseren we een interne bijeenkomst waarin we aan de slag gaan met het onderwerp Gezonde leefstijl (dit in het kader van JOGG gezonde jeugd, gezonde toekomst) in combinatie met jouw beleidsterrein!

Doel van de bijeenkomst

Het doel van de bijeenkomst is om de samenwerking tussen een gezonde leefstijl en andere beleidsdomeinen te versterken (denk aan Onderwijs of het fysiek domein) en om met elkaar de integraliteit op te zoeken. Doordat er veel haakjes zijn tussen een gezonde leefstijl en andere domeinen, kan de sessie jou wellicht inspireren om deze onderwerpen te betrekken bij jouw beleidsdomein(en) of om af en toe wat informatie in te winnen bij onze JOGG-regisseur. Wij kunnen jou namelijk ook helpen om een project vanuit een ander perspectief te bekijken of aan te vullen.

Ben jij erbij?

Wij nodigen jou van harte uit aanwezig te zijn! Wil je laten weten of je aanwezig bent door het **accepteren of afwijzen van het agendaverzoek**? De bijeenkomst vindt plaats in (locatie of online platform).

Wat is JOGG?

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) is een landelijke stichting. Samen met gemeenten, landelijke partners en professionals in het hele land streven wij naar een samenleving waarin de omgeving verleidt tot gezond gedrag. Een omgeving waarin de gezonde keuze weer de normaalste zaak van de wereld is. Deze bijeenkomst wordt met ondersteuning van JOGG Landelijk georganiseerd.

Benieuwd naar waar we het over gaan hebben?

Bekijk dan alvast onderstaand filmpje (iets zeggen over de inhoud van het filmpje)
(link naar het filmpje invoegen)

Lunch (met wandeling)

Aan de inwendige mens wordt gedacht: Na afloop/voorafgaand aan de bijeenkomst is er een lunch georganiseerd. Ook maken we een korte wandeling om te verkennen hoe gezond onze eigen omgeving is.

Met vriendelijke groet,

Bijlage 2: Suggesties voor filmpjes

Corona en sport: hoe houden we de jongere generatie fit?

<https://www.youtube.com/watch?v=2geSVmr4bI8>

Dit filmpje legt een aantal interessante aanknopingspunten tussen sport, gezondheid en onderwerpen zoals onderwijs, zorg en de rol van de overheid.

It's not your fault you can't resist: over de kracht van de verleiding door marketing

<https://www.youtube.com/watch?v=TLf2gOrL1iM&t=4s>

0-4 jarigen: op stap met Lukas, 3 jaar

<https://www.youtube.com/watch?v=EgRzuhWzlgU>

12+: Eten is overal; hoe vaak word jij verleid? Blogger Gio korte versie 1.56 minuten

<https://www.youtube.com/watch?v=E-MIP0HeS8Q>

Pianostairs/ the fun theory: Hoe kun je mensen verleiden om de trap te nemen?

https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=SByymar3bds&feature=emb_logo

Broken Escalator:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=47rQkTPWW2I&feature=emb_logo

Energie besparen met alleen een rol tape?

https://www.youtube.com/watch?time_continue=18&v=ZosBOC0fh2w&feature=emb_logo

Uit het buitenland: Eat Them To Defeat Them: kinderen redden de wereld door groente te eten.

https://www.youtube.com/watch?v=iLeKtTvox_o

DrinkWater - Waterguerilla in Amsterdamse wijk!

https://www.youtube.com/watch?v=CjWp7TfI22E&feature=emb_logo

DrinkWater in JOGG-Heuvelland: <https://www.youtube.com/watch?v=6t8GLTpfjIc'>

Avond4daagse Houten JOGG ambassadrice Ingrid Janssen:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZT3XWY4dC8Q>